

EFEKTÍVNA KOMUNIKÁCIA A VIZUÁLNA PODPORA VO VÝUČBE ESP – PROCES A TESTOVANIE

EFFECTIVE COMMUNICATION AND VISUAL AIDS IN TEACHING ESP – A PROCESS AND OUTCOME EVALUATION

Anna Barnau

Abstrakt

Kompetencia ústne komunikovať je nevyhnutná pre osobný, akademický a profesionálny úspech študentov v ich živote. Úloha vizuálnej podpory je vytvoriť autentickú, reálnu situáciu a poskytovať informácie, o ktorých sa dá diskutovať alebo rozprávať, evokovať záujmy a motivovať študentov, aby sa zapájali do debaty. Preto je v rámci procesu výučby a aj testovania anglického jazyka dôležité navrhnuť také ústne testy, ktoré by zahŕňali vizuálnu podporu. Okrem teoretických východísk táto práca ponúka špecifické úlohy v testovaní komunikácie v anglickom jazyku.

Kľúčové slová

akvizícia anglického jazyka, jazyk pre špeciálne účely, komunikatívne testovanie jazyka, komunikácia, obrázky, vizuálna gramotnosť

Abstract

Competence in oral communication is essential to students' personal, academic and professional success in life. The role of visuals is to create authentic, real life situation and provide information to be referred to in conversation, discussion or storytelling, to evoke interests and motivation of students to participate in a discussion. This is why it is important to design communicative tests with implementation of visuals in the course of English language learning and testing. Except of theoretical approaches the paper offers specific tasks in communicative language assessment.

Keywords

English language acquisition, ESP, communicative language test, communication, pictures, visual literacy

Úvod

V roku 1658 **Ján Ámos Komenský** zostavil prvý latinský slovník s ilustráciami *Svet v obrazoch* (*Orbis pictus*), v ktorom je svet poznávaný viacerými zmyslami a sprostredkovaný obrazovým materiálom (Comenius, 1777). Obrazový materiál má svoje využitie aj v didaktike anglického jazyka v metóde **CLT** (Communicative Language Teaching), ktorá kladie dôraz na interaktivitu a komunikatívnosť. Komunikatívna kompetencia je ústredným cieľom pri výučbe anglického jazyka. Ovládanie cudzieho jazyka na komunikatívnej úrovni zaručuje jeho používateľovi mobilitu v rámci štátov Európskej únie a umožňuje študovať a pracovať v niektorom z členských štátov.

Keďže schopnosť komunikovať a diskutovať v cudzom jazyku je najvyšším cieľom výučby anglického jazyka pre špeciálne účely (English for Special Purposes, ESP), je potrebné vytvoriť aktivity, ktoré podporujú spontánne hovorenie, interakciu a diskusiu. Vizuálna podpora vďaka

vysokému motivačnému a učebnému potenciálu zvyšuje aktivitu študentov, čím sa dá výborne použiť vo vyučovacom procese, ale aj počas testovania hovorenia v anglickom jazyku.

V prvej časti príspevku budú prezentované teoretické východiská, v ktorých sa zameriame na proces individuálneho vnímania a vizuálnu podporu ako prostriedok komunikácie ako aj na komunikatívnu metódu a jej význam pre výučbu anglického jazyka a testovanie komunikatívnych schopností. V praktickej časti na príklade konkrétnych úloh a cvičení predstavíme proces vyučovania a hodnotenie komunikatívnej kompetencie i komunikatívneho prejavu obohateného o obrazovú podporu v rámci študijného programu pre nelekárske odbory na JLF UK v Martine.

1 Teoretické východiská

Nástup nových technológií a prístup k internetu umožnil **použitie obrázkov a videí** v rámci procesu vyučovania a testovania anglického jazyka. Práve **obrazová podpora** má vysokú informačnú hodnotu, zvyšuje záujem študentov o anglický jazyk a ich motiváciu (Wright, 2006, s. 2). Zároveň **odbúrava strach z hovorenia v cudzom jazyku**, podnecuje spontánne reakcie študentov, kladenie otázok a zapája ich **predstavivosť** a podporuje **kreativitu**. To je aj dôvod pre bližšie skúmanie vizuálneho jazyka a jeho použitie vo vyučovacom procese anglického jazyka pre špeciálne účely ako aj pri tvorbe komunikatívnych testových úloh.

1.1 Formy vizuálnych procesov

Súčasná teória, ktoré sa týkajú spracovania vizuálnych informácií, boli ovplyvnené počítačovými programami na rozoznávanie tvarov. Princíp programov spočíva v tom, že obraz môže byť rozdelený na hierarchické stupne podôb, rovnako ako odsek je rozdelený na vety, slová, atď. Z toho vyplýva, že keď obrázok obsahuje napríklad hlavu, táto má vzťah s jej nižšie zaradenými časťami ako sú oči, uši, nos, atď. Na základe vizuálneho vnímania rozlišujeme dva procesy *bottom-up* a *top-down*. V procesoch *bottom-up* recipient prijíma vizuálny podnet a jeho informáciu zdola nahor, t. j. jedná sa o analýzu podporenú obrazom. V procesoch *top-down* pozorovateľ vnáša už svoje vlastné poznatky, aktivuje uložené pamäťové vedomosti, aby mohol podnetu priradiť zmysluplný význam. Tento proces je označený ako očakávané a riadené spracovanie.

Aké je **pedagogické využitie** týchto poznatkov pre výučbu ESP? Každý človek má uložené rôzne schémy, t. j. vnímanie a interpretácia jedného obrazu sú u každého jednotlivca iné. Predchádzajúce vedomosti sú ovplyvňované takými faktormi ako sú situácia, psychika jednotlivca a jeho záujmy. Z toho vyplýva, že **každý obrazový materiál je vnímaný individuálne**. Prednosťou individuálneho vnímania je, že rozličné spôsoby percepcie a poznatky s tým spojené ponúkajú aj v doslovnom aj v prenesenom zmysle slova vynikajúce príležitosti na vedenie diskusie alebo rozprávanie. Obrazy sú otvorenejšie ako texty. Každý vidí v obraze niečo iné a preto je zaujímavé a napínavé si tieto rozmanité uhly pohľadu navzájom vymieňať.

V dobe virtuálnej reality a počítačom sprostredkovaného vyučovania sa kladie čoraz väčší dôraz na tzv. **vizuálnu gramotnosť**. Vizuálne gramotný jedinec dokáže **porozumieť zmyslu obrázkov**, dokáže ich **interpretovať** a **kriticky analyzovať**. Základnou štruktúrou vizuálnej gramotnosti je vzťah medzi vizuálnym myslením, vizuálnym čítaním a písaním, pokračujú Fransecky a Debes (Fransecky a Debes, 1972, s. 12). Povedané inými slovami, medzi verbálnou a vizuálnou gramotnosťou existuje prepojenie a je dôležité vo vyučovacom procese tieto skutočnosti zohľadniť. Z toho vyplýva, že vyučujúci by mal vyberať rôzne druhy vizuálnej podpory a vytvoriť aktivity vhodné pre danú tému vyučovacej hodiny a aj pre študentov.

1.2 Vizualizácia ako prostriedok komunikácie

Použitie obrazového materiálu ako prostriedku na zlepšenie komunikácie nie je nezvyčajný nástroj. **Vizuálne texty**, ktoré obsahujú obrazy a môžu, no nemusia obsahovať slová, majú svoje uplatnenie aj vo výučbe cudzieho jazyka u poslucháčov vysokých škôl. Ak zoberieme do úvahy množstvo televíznych programov a nahrávok v domácnostiach, množstvo časopisov, komiksov, kníh, reklám či plagátových plôch, ktoré využívajú vizuálne podnety na sprostredkovanie informácií, potom je jasné, že obrazový materiál je dominantným komunikačným prostriedkom v spoločnosti na celom svete. Ukazuje sa, že práve úloha vizuálnych textov a iných vizuálnych podnetov je **pre rozvoj komunikačných schopností** a čitateľskej gramotnosti jednou z ústredných.

Obrazový materiál má nezastupiteľnú úlohu pri aktivitách zameraných na hovorený ako aj písomný prejav v anglickom jazyku. Obrázky

1. **motivujú** študentov a prinútiť ich dávať pozor a zapojiť sa do aktivít počas vyučovacej hodiny,
2. **objasňujú kontext**, v ktorom sa jazyk používa, t. j. do triedy vnesú predstavu o konkrétnom objekte alebo scéne (napríklad scéna v ordinácii u lekára, v nemocnici),
3. sú buď presne **opísané či interpretované** alebo pri ich použití môže byť vyjadrený vlastný názor,
4. sú **alternatívou** ku kontrolovanému a zámernému precvičovaniu,
5. **stimulujú študentov a poskytujú im informácie**, ktoré použijú v konverzácii, diskusii alebo pri prerozprávaní príbehu (Wright, 2006, s.17),
6. **odbúravajú strach** z hovorenia v cudzom jazyku.

Pri použití obrazového materiálu v rámci vyučovacieho procesu je treba mať na zreteli aj zhodnotenie už existujúcich vedomostí a zručností študentov a ich individualitu.

Zatiaľ čo sa tradičné chápanie gramotnosti zameriavalo na čítanie, písanie, počúvanie a hovorenie, vizuálna gramotnosť zdôrazňuje dominanciu obrazovej podpory. Z toho vyplýva, že obrazová podpora je pre gramotnosť kľúčovou (Fleckenstein, 2002, s. xiv). Problémom vnímania obrazových materiálov je **neschopnosť študentov porozumieť informácii**, ktorú obsahujú a **interpretovať** ju. Jedinec dokáže syntetizovať obrazy a informácie len vtedy, ak je kritickým pozorovateľom a interpretátorom obrázkov ako zdroja informácií (cf. Fleckenstein, 2002, s. xiv).

Z toho vyplýva, že nie je dôležité obrazový materiál len vidieť, ale rozumieť aj jeho posolstvu, informácii, ktorú nesie a sprostredkováva. Premietnuté na vyučovací proces, je nutné rozmanitým spôsobom kombinovať všetky štyri jazykové zručnosti s obrazovou podporou, ktorá neslúži iba na ilustrovanie, ale na komunikovanie. Je nevyhnutné, aby študenti vedeli podať informáciu, ktorú obrázok nesie, nielen v monologickom opise, ale aj pri interakcii. Jednotlivec je vizuálne gramotný iba v prípade, keď si je vedomý posolstva, ktoré obrazy obsahujú a ich zmyslu a k tomu musí byť vedený (Saunders, 2008, s. 188; Felten, 2008, s. 60). V prípade, že človek nepozná úlohu, ktorú obrazová podpora zohráva v komunikačnom procese, stáva sa subjektom jednostrannej komunikácie, komunikácie, ktorá je bez možnosti reagovať a odpovedať.

1.3 Komunikatívna metóda a komunikatívne testy

V priebehu dvoch minulých storočí sa striedali názory na optimálne metódy výučby cudzích jazykov. V 90-tych rokoch minulého storočia sa vo výučbe cudzích jazykov začal klásť väčší dôraz na **komunikatívnu metódu (CLT)**. **Prioritou** vo výučbe anglického jazyka všeobecne aj konkrétne u študentov ošetrovateľstva je práve **rozvíjanie komunikatívnych schopností**, ktoré sa uplatnia najmä pri ich priamej komunikácii s pacientom. Hoci mnohí študenti ovládajú jednotlivé jazykové zručnosti, nie sú schopní plynule komunikovať v cudzom jazyku (Zrníková,

2013, s. 458). Učebný proces aj kritériá hodnotenia ústneho prejavu študentov by preto mali mať za základ práve komunikatívne požiadavky a do vyučovacieho procesu by sa mali zaradiť tie činnosti, ktoré umožnia študentom získať spomenuté kompetencie. Nové moderné technológie ako sú video, televízia, internet, počítačové programy a iné vizuálne pomôcky sú nápomocné práve pri dosiahnutí cieľa nadobudnúť zručnosť komunikovať (Brown D. H., 2000, s. 44).

Základným teoretickým východiskom CLT je rozdiel medzi komunikatívnou kompetenciou a produkciou. Canale and Swain definujú komunikatívnu **kompetenciu** ako znalosť gramatických pravidiel ako aj iných jazykových zákonitostí a komunikatívnu **produkciiu** ako použitie týchto kompetencií v aktívnej komunikácii v konkrétnej situácii (Canale a Swain, 1980, s. 6). Z toho vyplýva, že je potrebné vypracovať také jazykové testy, ktoré by zohľadnili **nielen teoretické vedomosti a lingvistickú precíznosť**, ale aj **komunikatívne použitie jazyka** v konkrétnej autentickej situácii. Nasledovné **princípy** by mali byť predpokladom pre vytvorenie testových úloh zameraných na testovanie komunikatívnej kompetencie:

1. **Praktickosť** – testy by mali byť ľahko uskutočniteľné a proces hodnotenia výsledkov by mal byť efektívny a časovo nenáročný.
2. **Reliabilita** – nie príliš dlhé testy s nejednoznačne formulovanými úlohami a položkami.
3. **Validita** – úlohy by mali korešpondovať s plánom vyučovacích hodín, t. j. mali by byť precvičované v rámci týchto hodín.
4. **Autentickosť** – jazyk by mal byť autentický a zaujímavo volené témy i úlohy by mali korešpondovať s reálnou situáciou.
5. „**Washback**“ pre študenta – čo sa vzťahuje na pripravenosť študenta uspieť na teste po absolvovaní vyučovacích hodín.

Z toho vyplývajú **požiadavky** na zostavenie komunikatívneho testu, ktoré výstižne formuloval James Dean Brown (Brown J. D., 2005, s. 21f):

- **zmysluplná komunikácia**
- situácia z **autentického** prostredia
- jazykový **vstup**, ktorý je vopred **nepredvídateľný**
- jazykový **výstup**, ktorý je **kreatívny** a jedinečný
- integrácia **všetkých jazykových zručností**.

Na základe týchto požiadaviek by mal komunikatívny test **hodnotiť** nielen **teoretické jazykové vedomosti** študenta a znalosť používania gramatických pravidiel, ale mal by vedieť hodnotiť **aj kreatívnu a spontánnu komunikáciu** v reálnej situácii, tak ako sa to deje v bežnom živote. Nasledovné **typy úloh** je možné použiť pri komunikatívnom testovaní:

- **úlohy s obrazovým podnetom**
- **reagujúci rozhovor**
  - otázka a odpoveď
  - inštrukcie a pokyny
  - parafrázovanie
- **interaktívny rozhovor**
  - interview
- **prezentácia**

Problémom, ktorý sa vyskytuje pri úlohách tohto typu, je hodnotenie otvorených odpovedí v rozsahu stupnice od 1 do 5, ktoré zahŕňa prvky subjektivity zo strany vyučujúceho a znižuje spoľahlivosť testu. **Riešením** by mali byť pedagogické skúsenosti zostavovateľa testu, jeho vzdelanie, skúsenosti v oblasti tvorby testov a zároveň aj pozornosť, ktorá by mala byť venovaná lingvistickým kritériám. Nasledujúca tabuľka predstavuje kategórie hodnotiace komunikatívne zručnosti v testovaní anglického jazyka pre ošetrovateľské študijné odbory:

Level	Description
Fx	Unable to function in the spoken language. Errors in grammar are frequent and speaker cannot be understood.
E	Able to satisfy minimum requirements and maintain very simple face-to-face conversations on simple nursing topics. Errors in grammar and pronunciation are frequent, but speaker can be understood.
D	Has speaking vocabulary sufficient to express him/her simply with language usage that is often, but not always, acceptable and effective. Can deal with elementary constructions accurately but does not have control of the grammar.
C	Can speak the language with sufficient structural accuracy and vocabulary to participate effectively in most conversations on nursing topics. Vocabulary is broad enough that he/she rarely has to search for a word or an idea. Errors in pronunciation rarely disturb understanding.
B	Able to use the language fluently and accurately. Can understand and participate in a conversation with a high degree of precision of vocabulary. Errors in pronunciation are rare.
A	Grammar, vocabulary and speaking proficiency is functionally equivalent to that of native speaker and reflects the cultural standards of the country where the language is spoken.

Table 1. Categories of oral proficiency scores in testing English for Nurses

Kritériá pre hodnotenie ústnej prezentácie predstavila Božena Džuganová v svojom príspevku *Presentations of Specialized Topics as a Ways of Testing Communication Skills* (Džuganová 2014, s. 13-15). Brown navrhol podrobnejšiu stupnicu hodnotenia otvorených odpovedí počas ústneho testovania - the Oral Proficiency Interview (Brown J. D., s. 172-173).

2 Príklady úloh testujúcich komunikatívne zručnosti

Súčasťou záverečnej skúšky z anglického jazyka študentov nelekárskych odborov na JLF UK v Martine je okrem písomného testu, čítania s porozumením aj **ústna skúška**. Skúšku tvorí šestnásť tematických okruhov, ku ktorým si študenti musia pripraviť ústnu odpoveď. Študenti najprv predstavia vopred pripravenú odpoveď, po ktorej nasleduje riadený dialóg s vyučujúcim. V rámci tohto dialógu je možné zaradiť aktivity, ktoré sú obohatené o vizuálny materiál. Počas vyučovania boli k téme „Blood“ použité obrázky a video v aktivitách, ktoré je možné použiť na testovanie spontánneho hovorenia na ústnej skúške. Nižšie uvedené cvičenia a úlohy môžu byť použité nielen v rámci komunikatívneho, ale aj písomného testu.

2.1 Úloha 1: Opis obrázka

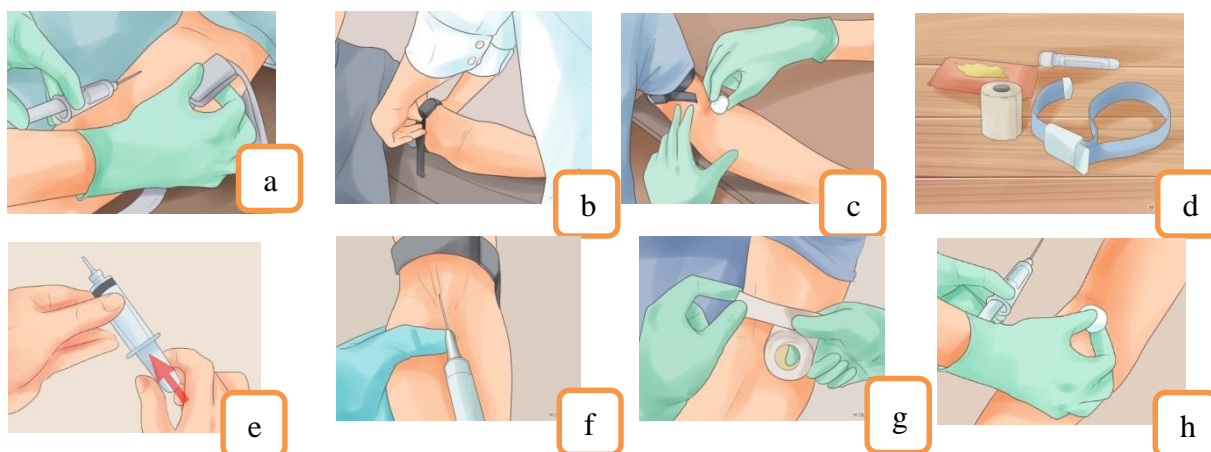
V úlohe zameranej na opis obrázka bolo cieľom využitie vizuálnej podpory na **zlepšenie a stimulovanie ústnej odpovede**. Študenti mali najprv zoradiť obrázky do správneho poradia a potom podľa nich porozprávať o postupe pri odbere krvi. Testovaná bola kreativita ústneho prejavu študenta ale aj schopnosť vytvoriť lingvisticky správne formulovanú vetu.

Nasledujúce kategórie boli použité na vyhodnotenie komunikatívnej aktivity:

- gramatika,
- slovná zásoba,
- porozumenie,
- plynulosť,
- výslovnosť

Assignment 1: Description of Drawing Blood

a) Put the pictures in the correct order.

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....
5. ....
6. ....
7. ....
8. ....

b) According to the pictures describe the procedure of drawing blood.

2.2 Úloha 2: Interaktívny rozhovor medzi pacientom a sestrou pri odbere krvi

Interaktívny rozhovor je oproti reagujúcemu rozhovoru komplexnejší a dlhší. Študenti dostali v tomto cvičení za úlohu vytvoriť a **viest' dialóg medzi zdravotnou sestrou a pacientom**, ktorému bude odobratá krv. Tento dialóg bol **precvičovaný počas vyučovania** vo forme práce vo dvojiciach. Počas ústnej skúšky hral skúšajúci úlohu pacienta a viedol komunikáciu so študentom v úlohe zdravotnej sestry. Rozhovor trval približne 5 minút, čo záviselo od úrovne jazykovej a komunikatívnej zručnosti skúšaného.

Táto úloha môže byť **modifikovaná** a použitá s viacerými študentmi, resp. študenti môžu dialóg predviesť medzi sebou. **Hodnotenie** prebehlo pomocou kritérií vo vyššie uvedenej tabuľke.

Assignment 2: Description of Drawing Blood

c) Prepare the dialogue between patient and nurse taking a blood sample.

- Test-taker (Nurse): Good morning.
- Test administrator (Patient): Good morning.
- Nurse : How are you today?
- Patient : Not too bad. I am just a little bit tired.
- Nurse : Okay, now I will take your blood sample.
- Patient : It's okay.
- Nurse : I want to apply this tourniquet above your elbow.
- ...

2.3 Úloha 3: Reagujúci rozhovor – opis procesu zrážanlivosti krvi

V tejto aktivite mali študenti **odpovedať na otázky** o zrážanlivosti krvi. Téma bola študentom dobre známa z vyučovacej hodiny, na ktorej bola aktivita precvičená. Otázky boli **pripravené skúšajúcim** so zameraním na testovanie lingvistických prostriedkov a komunikačnej zručnosti a produkcie. Táto úloha môže byť pozmenená tak, že je prehrané neznáme video na známu tému a študent má za úlohu parafrázovať/prerozprávať jeho obsah, zároveň je možné otázky použiť ako súčasť písomnej časti záverečnej skúšky.

Answer the following questions.

1. Which factors make clotting possible?
2. What is the function of blood clots?
3. What are the steps involved in forming a blood clot?
4. What are clotting factors?
5. What is the role of platelets by clotting?
6. How long does the clot stay in the hole of the blood vessel?
7. What happens with the clot when it is not needed?

3 Zhrnutie

Ukážky testových úloh boli zvolené podľa vyučovacieho plánu a boli študentom **známe** aj z iných praktických predmetov a skutočného života, čím sa zvýšil záujem študentov komunikovať v anglickom jazyku a ich motivácia aj na vyučovacích hodinách a aj počas ústnej časti záverečnej skúšky z anglického jazyka. Z vyššie uvedených príkladov vyplýva mnohostranné **použitie vizuálnej podpory na hodinách ESP aj v rámci komunikatívneho testu**. Skúšajúci môže hodnotiť nielen porozumenie textu, ale aj lingvisticky správne použitie anglického jazyka a komunikatívnosť študenta v podmienkach podobných reálnej situácii a využiteľných v praxi. Všetky uvedené **úlohy je možné modifikovať** podľa potrieb a cieľov ústnej skúšky alebo aj písomného testu a skúšajúceho. Pre zjednodušenie hodnotenia komunikatívnej kompetencie a produkcie boli navrhnuté vyššie uvedené kritériá.

Je zřejmé, že také toto využití obrazové podpory klade **vyšší nároky přípravu vyučujícího/testujícího**, ale z závěrečného dotazníka vyplynulo, že studenti tieto komunikatívne aktivity vítali aj na vyučovacej hodine aj počas ústnej skúšky.

Záver

Žijeme vo svete, v ktorom dominujú obrazy a obrázky. Používa ich každá reklama aj počítačová hra. **Nové informačné technológie** a svet virtuálnej reality si žiadajú využívanie verbálnych zručností, ale aj vizuálnej podpory vo výučbe anglického jazyka. Obrázky sú nositeľmi vizuálnych podnetov, ale aj mnohých informácií. Ich výpovedná hodnota je mnohokrát väčšia ako výpovedná hodnota textu. **Motivujú, stimulujú** komunikáciu, **zvyšujú podiel interakcie**, poskytujú **autentické** zasadenie tematických okruhov a zároveň umožňujú **lepšie hodnotenie lingvistických a komunikatívnych zručností** anglického jazyka na všetkých úrovniach a to aj v rámci programu ESP. To všetko sú dôvody pre zaradenie a použitie obrazovej podpory v rámci vyučovacieho procesu a aj pri tvorbe komunikatívnych testov.

LITERATÚRA

BROWN, D. H. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. 2nded. White Plains, NY: Pearson Education, 2000. ISBN 0130178160

BROWN, J. D. Testing in Language Program. New Jersey: Prentice Hall Regents, 1996. ISBN 0131241575

CANALE, M., SWAIN, M. "Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing", in: Applied Linguistics, 1 (1980), 1-47. Available on the Internet < http://www.researchgate.net/publication/31260438_Theoretical_Bases_of_Communicative_Approaches_to_Second_Language_Teaching_and_Testing > ISSN 0142-6001

COMENIUS, J. A. Orbis Sensualium Pictus: Hoc Est Omnium Principalium in Mundo Rerum, & in Vita Actionum, Pictura&Nomenclatura. London: S. Leacroft. 1777. Available on the Internet < http://books.google.sk/books?id=D7A0AQAAMAAJ&printsec=frontcover&dq=Orbis+sensualium+pictus&hl=s&sa=X&ei=E9S_UvOAG5HY7AaFkoGIAQ&redir_esc=y#v=onepage&q=Orbis%20sensualium%20pictus&f=false >

DŽUGANOVA, B. "Presentations of Specialized Topics as a Ways of Testing Communication Skills", in: Testing Language Competence of Tertiary Students in LSP Courses. Hradec Králové: TAH reklamní agentura, 2014, 8-15. ISBN

FELTEN, P. "Resource Review: Visual Literacy", in: Change: The Magazine of Higher Learning, 40 (6), 2008: 60-64. DOI:10.3200/CHNG.40.6.60-64

FLECKENSTEIN, K. S. "Teaching Vision: The importance of Imagery in Reading and Writing", in: Language and Image in the Reading-Writing Classroom: Teaching Vision. Ed. K. Fleckenstein, I. Calendrillo, & D. Worley. Mahwah, NJ: Erlbaum, 2002. ISBN: 9780805839418

FRANSECKY, R. B. and DEBES, J. L. Visual Literacy: A Way to Learn – a Way to Teach. Washington, DC: Association for Educational Communications and Technology, 1972. ISBN 0892400242

KERN, R. Literacy and Language Teaching. Oxford: Oxford University Press, 2000. ISBN 0194421627

SAUNDERS, A. C. "Graphics and How They Communicate", in: Visual Literacy: A Spectrum of Visual Learning. Englewood Cliffs, NJ: Educational Technology Publications, Inc., 1994, 183-192. ISBN 0877782644

WEIR, C. J. 1980-2010 Testing Communicative Language Use: A Brief Overview. Available on the Internet < http://www.beds.ac.uk/_data/assets/pdf_file/0011/83855/Weir_LTF2010.pdf >

WRIGHT, A. Pictures for Language Learning. Cambridge: Cambridge University Press. 2006. ISBN 0521358000

ZRNÍKOVÁ, P. "Using Academic Presentations to Develop Speaking Skills in Teaching Medical English", in: Konińskie Studia Językowe. Ed. Kazimiera Myczko, Tom 1, Nr 4, 2013: 453-464. Available on the Internet < <http://www.ksj.pwz.konin.edu.pl/wp-content/uploads/2014/05/KSJ-20134.pdf> > ISSN 2353-1983

< <https://www.youtube.com/watch?v=-bZUeb83uU> >

Príloha: Table 2. Oral proficiency scoring categories (Brown J. D., s. 172-173)

	Grammar	Vocabulary	Comprehension	Fluency	Pronunciation	Task
E	Errors in grammar are frequent, but speaker can be understood by a native speaker used to dealing with foreigners attempting to speak his language	Speaking vocabulary inadequate to express anything but the most elementary needs.	Within the scope of his very limited language experience, can understand simple questions and statements of delivered with slowed speech, repetition or paraphrase.	No specific fluency description. Refer to other four language areas for implied level of fluency	Errors in pronunciation are frequent but can be understood by a native speaker used to dealing with foreigners attempting to speak his language.	Can ask and answer questions on topics very familiar to him. Able to satisfy routine travel needs and minimum curtesy requirements. (Should be able to order a simple meal, ask for shelter or lodging, ask and give simple directions, make purchases, and tell time.)
D	Can usually handle elementary constructions quite accurately but does not have thorough or confident control of the grammar	Has speaking vocabulary sufficient to express himself simply with some circumlocutions.	Can get the gist of most conversations of non-technical subjects (i.e., topics that require no specialized knowledge).	Can handle with confidence but not with facility most social situations, including introductions and casual conversations about current events, as well as work, family, and autobiographical information.	Accent is intelligible though often quite faulty.	Able to satisfy routine social demands and work requirements; needs help in handling any compilation or difficulties.
C	Control of grammar is good. Able to speak the language with sufficient structural	Able to speak the language with sufficient vocabulary to participate effectively in most formal and informal	Comprehension is quite complete at a normal rate of speech.	Can discuss particular interests of competence with reasonable ease. Rarely has to grope for words.	Errors never interfere with understanding and rarely disturb the native speaker. Accent may be	Can participate effectively in most formal and informal conversation on practical, social, and

	accuracy to participate effectively in most formal and informal conversations on practical, social, and professional topics. Vocabulary is broad enough that he rarely has to grope for a word.	conversations on practical, social, and professional topics. Vocabulary is broad enough that he rarely has to grope for a word.			obviously foreign.	professional topics.
B	Able to use the language accurately on all levels normally pertinent to professional needs. Errors in grammar are quite rare.	Can understand and participate in an conversation within the range of his experience with a high degree of precision of vocabulary.	Can understand any conversation within the range of his experience.	Able to use the language fluently on all levels normally pertinent to professional needs. Can participate in any conversation within the range of this experience with a high degree of fluency.	Errors in pronunciation are quite rare.	Would rarely be taken for a native speaker but can respond appropriately even in unfamiliar situations. Can handle informal interpreting form into language.
A	Equivalent to that of an educated native speaker.	Speech on all levels is fully accepted by educated native speakers in all its features including breadth of vocabulary and idioms, colloquialisms, and pertinent cultural references.	Equivalent to that of an educated native speaker.	Has complete fluency in the language such that his speech is fully accepted by educated native speakers.	Equivalent to and fully accepted by educated native speakers.	Speaking proficiency equivalent to that of an educated native speaker.

ÚDAJE O AUTOROVI:

Mgr. Anna Barnau
Ústav cudzích jazykov
Jesseniova lekárska fakulta v Martine
Univerzita Komenského v Bratislave
Malá Hora 5
036 01 Martin
Kontakt: barnau@jfmed.uniba.sk